

— ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΕΤΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : Ἐν Ἀθῆναις καὶ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20. — Ἐν τῷ ἔσωτ. φρ. 30

ΑΓΓΕΛΙΑΙ : ἅπαξ ἢ δις, λ. 40, τρίς ἕως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 13, ἔτος ἢ ἑξαμηνίαν λ. 10.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

— ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 4, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμορος παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. —

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ
ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΑΙ

Ἡ Ἐταιρία τῆς Ὑγιεινῆς προσήνεγκεν ὑπηρεσίαν ἐκ τῶν πολυτιμωτέρων εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Διῶρισε πρὸ δεκαπενθημέρου ἐπιτροπὴν, κατὰ πρότασιν τοῦ φιλοπόλιδος ἱατροῦ κ. Τιμισλέοντος Λούη, συνισταμένην ἐξ αὐτοῦ, τοῦ κ. Βάμβα, τοῦ ἀστυνομικοῦ ἱατροῦ κ. Γούζαρη καὶ τοῦ κ. Βαφα, τοῦ καὶ εἰσηγητοῦ χρησιμεύσαντος, ὅπως ἐξετάσῃ τὰς Ἀθήνας καὶ τὰ περὶ τὰς Ἀθήνας ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς καθαριότητος καὶ τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ ἤρξατο τοῦ ἔργου τῆς καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδριάσιν τῆς ἐταιρίας ὁ εἰσηγητὴς κ. Βάφας ἀνέγνω τὴν ἔκθεσιν περὶ ἐκείνων τῶν μερῶν, ὅσα ἡ ἐπιτροπὴ κατὰ τὸ ὀλιγοήμερον διάστημα καὶ συμπεσοῦσων τῶν ἑορτῶν ἐπεσκόπισεν. Ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Βάφα, τόσοσν πραγματικὴ καὶ περὶ τὰς λεπτομερείας ἐγκύπτουσα, ἀπεκάλυψεν ἐν τούτοις τοιαύτην βάρβαρον, χοιρινὴν, ἀν ἐπιτρέπεται ἡ λέξις, φροβερὰν, ἐπικίνδυνον κατάστασιν, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι ἤκουεν ἀναγινωσκομένης σελίδας ἐκ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Ζολᾶ **Ἡ κοιλία τῶν Παρισίων**. Ἀρχόμεθα ἀπὸ σήμερον δημοσιεύοντες αὐτὴν, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θ' ἀναγνωσθῇ ἀπλόσως καὶ διὰ τὰς φροβεράς ἀποκαλύψεις περὶ τῶν κινδύνων οὓς διατρέχει ἡ δημοσία ὑγιεινὴ τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ τὰς ψηλαφητὰς καλλονὰς τοῦ ὕρου καὶ τῶν ἰδεῶν, δι' ὧν εἶναι ἐγκατεσπαρμένη ἡ ἔκθεσις τοῦ ἀγαπητοῦ ἱατροῦ ὅστις, μετὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐμβριθείας πάντοτε εἰς ὅ,τι γράφει θύει ταῖς χάρισι τόσοσν εὐάρεστος καὶ θιμηδῶς. Παρὰ τοῦ συγγραφέως τοῦ πρωτοτυπωτάτου συγγράμματος αἰ **Ἀθῆναι**, οὗ ὁ δεύτερος τόμος δυστυχῶς καθυστερεῖ δι' ἀκχεσίαν τοῦ δημοσίου δὲν ἀνεμένονεν παρὰ τοιαύτην ἔκθεσιν.

Ἴδου αὐτὴ :

Ἀξιότιμοι Κύριοι,

Ἡ ἐπιτροπὴ, ἣν ἐξελέξατο, ἵνα ἐξετάσῃ τὰ περὶ καθαριότητος τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἀμα ἀναλαβούσα τὰ ἐαυτῆς καθήκοντα, πρῶτον μέλημα ἐθεώρησε νὰ ὀρίσῃ τὸ ζήτημα, περὶ ὃ εἶχεν ἐντολὴν νὰ ἀσχοληθῇ.

Ὁ χρόνος, ὅστις ἐδόθη αὐτῇ, ἀπὸ τῆς παρελθούσης τετάρτης μέχρι σήμερον, ἦν πάνυ βραχὺς καὶ διὰ τὰς παρεμπροσούτας ἑορτὰς ὅλως ἀκατάλληλος πρὸς σπουδὴν τόσοσν μεγάλου θέματος, ὅσω εἶναι τὸ τῆς καθαριότητος τῆς πόλεως. Ὅπως ἀνταποκριθῇ λοιπὸν εἰς τὰς ὑμετέρας ἀπαιτήσεις ἐπρεπε δυοῖν ἄλλτερον νὰ ἐκλέξῃ ἢ τούτέστι νὰ ἐπιληφθῇ διὰ μιὰς πάντων τῶν κεφαλαίων τῆς καθαριότητος τῆς πόλεως, ἀναθέτουσα ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν μελῶν τὴν ὑπὸ πάσας τὰς ἐπόψεις ἐξερευνησιν ὀρισμένου τεμαχίου τῶν Ἀθηνῶν, ἢ πάσα ὁμοῦ ἐργαζομένη, νὰ κατατάμῃ τὰ πρὸς σπουδὴν κεφάλαια, καὶ τὴν μελέτην ἐκάστου τούτων ἐπιδιώξασα, νὰ ὑποβάλῃ ὑμῖν ἔκθεσιν μόνον ἐνὸς σήμερον, ἀναβάλλουσα δι' ἀργότερα τὰς τῶν λοιπῶν.

Ὅμοφῶνως ἡ ἐπιτροπὴ ἐδέχθη τὸ δεύτερον καὶ ὡς ὀρθότερον καὶ ὡς ἀσφαλέστερον. Ὀρθότερον μὲν διότι ἐνόμισεν ὅτι ἡ κρίσις πλειοτέρων ἐπὶ διδομένης τινὸς περιπτώσεως θὰ ἦτο ἐδραιωτέρα καὶ μάλλον βásiμος ἢ ἡ τοῦ ἐνός, ἰδίως μάλιστα, ὅταν οἱ πλειότεροι οὗτοι ἦσαν σύμφωνοι ἀσφαλέστερον δὲ, διότι, πᾶν ὅ,τι ἦτο δυνατόν καὶ ἀνθρώπινον νὰ διαφύγῃ τῶν αἰσθήσεων τοῦ ἐνός, τούτο πιθανώτερον ἐφαίνετο ὅτι δὲν θὰ διέφευγε τὰς τῶν πολλῶν.

Ταῦτα λοιπὸν ἀπορκίσασα ἡ ἐπιτροπὴ διήρесе τὰ περὶ τῆς καθαριότητος τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν εἰς πολλὰ κεφάλαια, ἧτοι α) εἰς τὴν καθαριότητα τῶν περὶ τὴν πόλιν χώρων. β) εἰς τὴν καθαριότητα τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν. γ) εἰς τὴν καθαριότητα τινῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν κτιριῶν, καὶ δ) εἰς τὴν καθαριότητα τῶν οἰκιῶν. Ταῦτα δὲ πάντα, ἐννοεῖται, ἔσον ἐπιτρέπεται νὰ ἐξετάσῃ ἐπιτροπὴ

δλωσ ιδιωτικῶς παρουσιάζομένη καὶ ἐνεργοῦσα καὶ ὑπὸ τῆς δεξιᾶς ἐπισήμου ἀξιώσεως περιβεβλημένη.

Καὶ δὴ ἀμέσως προέβη εἰς τὴν μελέτην τοῦ πρώτου κεφαλαίου, τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὴν καθαριότητα τῶν περὶ τὴν πόλιν χώρων. Ἀνακοινοῦσα δὲ ὑμῖν σήμερον ἐκθεσὶν ἐκείνων τῶν ὁποίων ἀντελήθη ἐπὶ μακρὰς ὥρας περιελθούσα, καὶ λεπτομερῶς ἐξετάσασα καὶ σπουδάσασα, ἡ ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν ἐταιρίαν ὅτι ἡ ἐκθεσις αὐτῆς θὰ περιορισθῇ εἰς ἀπλὴν ἀφήγησιν. Τοῦτο δὲ διότι, μὴ λαβούσα ὠρισμένας ὁδηγίας, ἐπὶ οὐδενὸς ἐτόλμησε νὰ ἐπιφέρῃ κρίσιν. Ἐπειδὴ δὲ τινὰ τῶν μελῶν φρονούντα ὅτι ἡ ἐταιρία ἐκλέξασα τὴν ἐπιτροπὴν ὑπανόει ὅτι ἐδίδετο αὐτῇ μεγαλειτέρα δικαιοδοσία, ἡ ἐπιτροπὴ παρακαλεῖ τὴν ἐταιρίαν, ὅπως εὐπρεστομένη, σαφῶς ἀποφανθῇ ἂν διδῆ τὸ δικαίωμα τῇ ἐπιτροπῇ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην περὶ ἐκάστου τῶν ἀναφερομένων καὶ νὰ προτείνῃ ὅσα αὕτη νομίζει δεόντα γενέσθαι πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων.

Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα ἡ ἐπιτροπὴ προβαίνει ἀμέσως εἰς τὴν ἐκθεσὶν τῶν ὑπ' αὐτῆς πεπραγμένων.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Περὶ τῆς καθαριότητος τῶν περὶ τὰς Ἀθῆνας χώρων.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν δὲν εἶναι περιτετοιχισμένη, ὡς γνωρίζετε ἄλλ' οὐδέ τις τῶν μηχανικῶν περιέγραψε περ' αὐτὴν γραμμὴν ἀμετάθετον ἐφ' ἧς νὰ ἐγείρῃ σῆμα λέγον ἄρ' ἐνὸς μὲν: "Ἦδε ἡ Ἀθηναίων πόλις" ἄρ' ἐτέρου δὲ: Οἶδε οἱ Ἀθηναίων ἀγροί, — οὕτως ὥστε, ἐπειδὴ κατὰ τοὺς ἐκάστου πένοντας ἀνέμους τῶν συμφορόντων οἱ μηχανικοὶ, ἐπεὶ μὲν ντεῦθεν, ὅτε δὲ ἐκεῖθεν περζεβῶλον τὸ δικάγραμμά αὐτῆς, — ἡ Κεκρωπία παντοσιδῶς ἐκτείνεται, φερομένη δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ τελευτώσα ὅτε μὲν δι' ὀλίγων ἢ ἀπομεινωμένων οἰκιῶν, ἄλλοτε δὲ διὰ συνοικιῶν, ἢ διὰ προαστείων, ἐν μέσῳ τῶν ὁρίων ἀγροὶ καὶ οἰκόπεδα κενά.

Διὰ ταῦτα πάντα λέγουσα τὰ περίξ τῶν Ἀθηνῶν ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόησε ὅτε μὲν τοὺς παρακειμένους ἀγροὺς, ὅτε δὲ τὰς ἐλαχίστας οἰκίας καὶ τὰ μικρὰ κτίσματα, ἄλλοτε δὲ τέλος τὰ περιωρισμένα προάστεια. Διότι φρονεῖ δίκαιον νὰ χωρίσῃ τὰ μέρη ταῦτα ἀπὸ τῆς κυρίως πόλεως· ἐπειδὴ ἐν μὲν τῇ πόλει αἱ οἰκίαι συνοστίζονται αἱ μὲν παρὰ τὰς δὲ, πάντα δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ νεωτέρου παρεχόμενα, ἥτοι ὕδωρ καὶ φωτισμός καὶ καθαριότης καὶ ἄστυνομικὴ ἐπιτήρησις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐκεῖ ὑπάρχουσιν, ἐνῶ εἰς τὰ περίξ οὐδὲ εἰς ἕγνη ἀπαντῶσιν.

Εἰς τὴν ἐξέτασιν λοιπὸν τούτων προέβη τὸ πρῶτον ἡ ἐπιτροπὴ. Περιελθούσα δὲ ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς τὴν πόλιν, διὰ μιᾶς μόνης λέξεως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκθέσῃ ὑμῖν πάντα ὅσα εἶδε. Δυστυχῶς ἡ λέξις αὕτη δὲν λέγεται, ἄρ' ἦς ὁ τελευταῖος τῶν σημαιοφόρων τῆς γαλλικῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς ἐξερωνήσεν αὐτὴν πρὸς τὸν ζητοῦντα νὰ παραδῶσιν τὰ τελευταῖα ἀπομεινάρια τῆς μεγάλης στρατιᾶς ἐν Οὐατερλώ.

Πολλῶν ἡ ἐπιτροπὴ ἀνέγνωσεν ἐν ἐφημερίσιν παράνομα περὶ τῆς ἀκαθαρσίας ἧτις ἀνὰ τὴν πόλιν ἢ περὶ αὐτὴν βασιλεύει· πολλῶν δὲ κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τοῦ 1881 ἐμελέτησεν ἐκθέσεις ἡμισπισήμους περὶ τῆς ἐλεεινῆς καταστάσεως εἰς ἣν διατελεῖ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν περὶ τὸ κεφάλαιον τῆς καθαριότητος· πολλῶν τέλος ἀνὰ ἕκαστον τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐτυχε νὰ ἐπισκεφθῶσι βρωμερώτατα καὶ βορβορωδέστατα μέρη. Ἀλλὰ, πάντα, ὅσα ἀνέγνωσε, πᾶσαι ἡ ἐκθέσεις, πάντα ὅσων ἄλλοτε ἀντελήθη, πάντα εἶναι

μικροσκοπικὰ πρὸ τῆς φοβερᾶς καταστάσεως ἣν εἶδε ὑπάρχουσαν ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1883, περὶ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀφορμηθεῖσα εἰς τὴν περιπλάνησιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ δυτικῆς μέρους τῆς πόλεως ἡ ἐπιτροπὴ ἔβη πρὸς νότον, ἐκεῖθεν πρὸς ἀνατολάς καὶ κατόπιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἀφετηρίαν βορρᾶθεν. Σήμερον θὰ διηγῶθῃ ἡμῖν ὅσα εἶδε κατὰ τὸ νότιον τμήμα τῆς πόλεως.

Α'

Καὶ ἵνα ἀρξῆται ἀπὸ τῶν ἐλαφροτέρων περὶ τὴν καθαριότητα παραπτωμάτων καὶ προέβη εἰς τὰ ἐγκλήματα, θὰ ἀναφέρῃ πρῶτον γενικὰς τινὰς παρατηρήσεις, ἃς κατὰ τὴν περιουσίαν αὐτῆς ἀνὰ πάντα τὰ μέρη συνέλεξεν.

Καὶ πρῶτον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐξωτερικωτέρας οἰκίας ἡ ἐπιτροπὴ παρετήρησεν, ὅτι εἰς ἕκαστον τοίχον, ὀπισθεν παντός φραγμοῦ, εἰς πᾶν κοίλωμα, τέλος πανταχοῦ περὶ αὐτὰς ὑπάρχει σωρὸς ἀκαθαρσιῶν, ὅτι ἐκάστη οἰκία ῥίπτει τὰς ἐκ τῶν μαγειρείων καὶ τοῦ σαρώματος προερχομένας ἀκαθαρσίας εὐθὺς πρὸ τῆς θύρας αὐτῆς, εἴτε αὐτὴ ἐκεῖ εἶναι, εἴτε ὁδὸς, εἴτε κτήμα ἀλλότριον· καὶ ὅτι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ὀπίσθιος τοίχος πάσης οἰκίας χρησιμεύει ὡς ἀπόπατος τῶν ἐν αὐτῇ οἰκούντων, διότι πιθανὸν ἢ ἀρχιτεκτονικὴ ἢ κατασκευάζουσα ἀποπάτους ἐν ταῖς οἰκίαις δὲν ἔχει ἐπιφθᾶσι μὲχρις αὐτῶν, ἄτε κειμένων εἰς τὸσφ ἀπόκεντρα μέρη.

β) Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰς ὁδοὺς, εἴτε μεγάλας εἴτε μικραὶ εἶναι αὐταί, καὶ εἴτε βλωσ ἐξοχικαί, εἴτε διερχόμεναι διὰ μέσου οἰκιῶν καὶ κατοικημένων μερῶν, καὶ εἴτε πολὺ ἢ ὀλίγον συχναζόμεναι, αὐταὶ πλὴν τῶν κατὰ τὰ πλευρὰ παρατηρούμενων κατὰ σειρὰν ἀνθρωπίνων περιπτωμάτων ὕλων, συχνότατα ἀποφράσσονται ὑπὸ σωροῦ σκουπιδίων ἢ κόπρων ζώων. Διότι φαίνεται ὅτι οἱ μεταφέροντες τὰ λιπάσματα ταῦτα εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐκ τῆς πόλεως προσφορώτερον εὐρίσκουσι νὰ συνθέμωσι τὴν μακρὰν αὐτῶν πορείαν, κενοῦντες τὰ περιεχόμενα τῶν κάρρων αὐτῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, βλάπτοντες οὕτω τὸν τε ἐργαζόμενον καὶ τὴν δημόσιον υγιάν. Τοιαῦται ἀκαθαρσίαι πανταχοῦ ἀπαντῶσιν ἢ ἐπιτροπὴ ὅμως ὠρισμένως σημειοῖ τὰς ὁδοὺς τῆς Ἀκροπόλεως, τοῦ Ἁγίου Λίμιλιανού, τῶν Σφαγείων κτλ.

γ.) Τέλος ἡ ἐπιτροπὴ κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις τῆς πόλεως παρετήρησεν· ὅτι οὐ μόνον σκουπίδια ἐκ τῆς πόλεως ῥίπτονται ἐπὶ ἀγρῶν εὐθὺς εἰς τὰ πρόθυρα αὐτῆς κειμένων, πολλῶν δὲ ἐντὸς αὐτῆς, ἐπὶ ἀγρῶν τούτέστι περικυκλωμένων ὑπὸ οἰκιῶν, ὅτι οὐ μόνον κόπροι ζώων, ὅπως εἰς μάνδραν παρὰ τὸν πυργίσκον τοῦ διευθυντοῦ τοῦ σιδηροδρόμου, ὅπου καὶ χοῖροι ἐδοσκον, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων. Ἡ ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν ὠρισμένης νὰ ὀνομάσῃ τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν ἀγρῶν ἐφ' ὧν εἶδεν ὑπαρχούσας τὰς παρομοίας λιπαντικὰς οὐσίας· διὸ περιορίζεται νὰ ἀναφέρῃ ἐλαχίστως ἐκ τῶν πολλῶν θέσεων εἰς ἃς εἶδε ταῦτα, ὅπως ὀπισθεν τῆς Ἀκροπόλεως, παρὰ τὴν Βάθειαν, τὰ ἐλαιοτριβεῖα, τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, παρὰ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, παρὰ τὴν ὁδὸν τῶν σφαγείων, παρὰ τὴν ὁδὸν Φαλήρου κτλ. — Ὁμοίως δὲ ἡ ἐπιτροπὴ παρετήρησε πολλαχοῦ, ὅπως παρὰ τὸ ζυθοπωλεῖον ὁ Ἀνακρέων κατὰ τὴν Βάθειαν, παρὰ τὴν ἐγκλησίαν τῆς ἁγίας Τριάδος κτλ. γώρους ἐπιχωματωμένους πρὸς ἰσοπέδωσιν. Τὸ γῶμα ἢ αἱ ὕλαι αἵτινες ἐκεῖ πρὸς τοῦτο φέρονται εἶνε παντοσιδεῖς· πολλῶν δὲ μεταξὺ τῶν χωμάτων ἀπαντῶσιν ὀργανικαί

ποικίλαι ὕλαι, αἵτινες οὐχὶ σπανίως μόναι ἀποτελοῦσιν σωροὺς.

Β'

Ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου, ὅπερ διέθετε πρὸς ἐργασίαν, οὐδέποτε κατώρθωσε νὰ ἀκολουθήσῃ κατὰ βῆμα τὰ κάρρα ἐκεῖνα ἄτινα μεταφέρουσι τὰ ἐκ τῆς πόλεως συλλεγόμενα σκουπίδια, ἵνα βεβαιωθῇ τί ταῦτα ἀπογίνονται. Ἐξ ὅσων ὅμως εἶδε δύναται ἀσφαλῶς νὰ πιστεῖται ὅτι ὅσα τούτων δὲν μετακομίζονται καὶ ῥίπτονται εἰς τοὺς περίξ τῆς πόλεως ἀγροὺς ἢ ὅσα δὲν στρώννυνται ἐν τῷ μέσῳ τῶν εὐθὺς ἐξω τῆς πόλεως ὁδῶν, ταῦτα μεταφέρονται ὀλίγον μακρὰν τῆς ὁδοῦ Φαλήρου, κατὰ τὴν ὁδὸν ἧτις φέρε εἰς τὰ Σφαγεία, εἰς χωρὸν τινα παρὰ ταῦτα κείμενον. Ἐκεῖ δὲ συσσωρευόμενα εἰς μεγάλους καὶ ἀτελευτήτους σωροὺς, χρησιμεύουσιν ὡς τροφὴ εἰς μεγάλας ἀγέλας χοίρων. Ὁ διερχόμενος διὰ τοῦ μέρους ἐκείνου, ἂν ὑπὸ τῶν ἀναπεμπομένων ἀναθυμιάσεων δὲν παραπεισθῇ νὰ στρέψῃ τὸ πρόσωπον, θὰ παραστῇ μάρτυς συγκινητικωτάτων σκηνῶν καὶ θυσμάτων. Δεκάδες χοιριδίων, παντὸς χωματῶν, παρακολουθοῦντων τὸν μεγαλόμαστον, διδάσκοντα ὑπὸ τῆς μητρὸς διὰ τοῦ λεπτοτέρου, ἀθροτέρου καὶ χαριστέρου τρόπου, πῶς βυθίζομενα καὶ κυλιόμενα ἐντὸς βορβοροῦ, παραχθέντος ἐκ τῆς σήψεως ποικίλων ὀργανικῶν οὐσιῶν, νὰ ἀπολαύουσιν ἠδονῆς, ἧς ἡμεῖς οἱ λοιποὶ θνητοὶ οὐδὲ ἰδέαν ἔχομεν. Κατωτέρω μεγαλόσωμος κἄπρος, ἐφορμᾷ ἐκδιώκων γρυλλίζοντα χοιριδίδια, ὅπως αὐτὸς ἀρπάξῃ τέμαχος πρατίνου σώματος, ὅπερ ἦν ποτε φύλλον κρήμης. Ἀλλαχοῦ σωρὸς χοίρων διακρίνονται ἔχοντες τὸ φύγχος κεχρωσμένον ἐντὸς οὐσιῶν ὧν καὶ ἡ ὄψις μόνη δύναται καὶ μὴ νευρικὸν ἄνθρωπον νὰ συνταράξῃ... Ἐνὶ λόγῳ σωρείαν χοίρων κυλιόμενων ἐπὶ κόπρου ἢ ἐν κόπρῳ, — ἧτις εἰς ἀπόστασιν 100 καὶ 200 μέτρων προδίδεται ἐκ τοῦ ἀναπεμπομένου ἀρώματος καὶ παρακωλύει τοὺς θέλοντας χάριν ἀναψυχῆς πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο νὰ περιπατήσωσιν.

Γ'

Ἀλλὰ προκειμένου περὶ ἀναδόσεως ἀρωμάτων, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν θεωρεῖ παράκαιρον ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρῃ ὀλίγα τινὰ περὶ μικρῶν ἐν ὑπαίθρῳ ἀποπάτων, ὅτινες ἀπαντῶσιν εἰς πάντα τὰ ἐξωτερικὰ μέρη τὰ περιοριζόμενά πως. Παρατηρεῖ δὲ ὅτι οἱ περὶ τὰ μέρη ταῦτα κατοικοῦντες ἄνθρωποι, πρῶτον μὲν δὲν φαίνονται ἀμοιροὶ ποιήσεως ἐν γένει, διότι πρὸς ἐκλογὴν τοῦ μέρους ἐνθα ἀπορασιζοῦσι νὰ καταθέσωσι περιττὰς ὕλας, δὲν καταφεύγουσιν ἀδικήτως, ἀλλὰ ζητοῦσι πάντοτε εἴτε σὺδενδρα καὶ χλοάζοντα μέρη, ὅπως τὸν πάλαι ποτὲ κηπὸν τοῦ Λαοῦ οὕτως τὰ ὑπολειπόμενα ἐπι δένδρα διὰ τοῦ ψιθυρίσματος τῶν φύλλων αὐτῶν κατακλῆθῶσι τὰ ὄντα αὐτῶν καὶ εὐφραίνουσι τὴν καρδίαν, εἴτε ἀνοικτὰ μέρη, ὧν ἡ ἀποψις εὐγενῆς καὶ συγκινητικῆς, ὡς ὁ ὀπισθεν τοῦ στρατιωτικοῦ νοσοκομείου ΒΑ τοίχος. Δεύτερον δὲ ὅτι οὐδὲ πτοῦνται, ὡς αἱ ἀρχαῖαι φαινομενίδες Σπαρτιάτιδες, νὰ δεικνύωσι μέλη τοῦ σώματος, ἄτινα καὶ παρὰ τοῖς νῦν Ἀθηναίοις τὸ συνηθέστερον ἐπιμελῶς καλύπτονται, φανερὰ ἀπογυμνοῦμενοι πρὸς τραγικοὺς σκοποὺς πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν διαβατῶν. Καὶ τρίτον ὅτι ἡ κυριεύουσα αὐτοῦς ἀρετὴ εἶνε ἡ φιλοσοφικὴ ἀπάθεια, ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ κυριεῖων τὸ ἔτος 1883 πλανήτης εἶνε ὁ Κρόνος, ὡς λέγει ὁ Καζαμίας· διότι μόνη ἡ φιλοσοφικὴ ἀπάθεια δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς τὴν, ἐν μέσῳ σωρῶν μεγάλων ἀκαθαρτιῶν, ἐπὶ καιρὸν διαμονήν.

Πάντα ὅσα μέχρι τοῦδε ἡ ἐπιτροπὴ διὰ ὀλίγων λέξεων

courante calamo διεξήλθεν, ἂν ὁμοῦ συλλεγῶσι καὶ λεπτομερεστέρον ἐξετάσῃσι συμπληρωθέντα, — ταῦτα καὶ μόνον θὰ ἔχρουν νὰ μολύνωσι τὸν ἀέρα ὅστις περικυκλεῖ τὴν πόλιν καὶ πολὺ μεγαλιτέραν τῶν Ἀθηνῶν, ταῦτα καὶ μόνον θὰ ἔχρουν νὰ προκαλέσωσιν ἐν αὐτῇ πλῆθος δυσάρεστων φαινομένων, ἄτινα, οὐ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον, διὰ τὴν ἐπιτροπὴν νὰ περιγράψῃ. Διὸ ὡς μὴ θέλουσα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ὑπομονὴν ὑμῶν προβαίνει εἰς ἐξέτασιν ἄλλων βρωμερώτων σφαγμάτων.

Δ'

Πάντες βεβαίως ἠκούσατε περὶ τῆς κατὰ τὴν Βάθειαν ὑπονομῆς. Ὅσοι ἐκοπιᾶσατε νὰ ἐπισκεφθῆτε αὐτὴν, εἴτατε χωρὶς ἄλλο, πρωτάκουστον εἰς τὰ χρονικά τῆς περὶ τὰς πόλεις ἀρχιτεκτονικῆς, στόμιον ὑπονόμου, ἀπολήγον ἐν πλατείᾳ, περίξ τῆς ὁποίας κείται πλῆθος οἰκιῶν μεγάλων, ὀλόκληρος συνοικία ὑπὸ ἀνθρώπων κατοικουμένη. Τί ἐκβάλλει κατὰ τὸ στόμιον τοῦτο τῆς ὑπονομῆς πᾶς τις δύναται νὰ φαντασθῇ, λαμβάνων ὑπ' ὄψει, ὅτι τοῦτο εἶναι ὁ τελευταῖος πόρος σωλῆνος, διατρέγοντος τὰς ὁδοὺς φιλελλήνων, Σταδίου, Πανεπιστημίου κτλ. καὶ ἐν ᾧ, κατὰ τὰς μαρτυρίας πολλῶν εἰδημόνων, ἀπόπατοι καὶ νεροχυτῶν καὶ πλυντηρίων ὕδατα χέονται.

Τὰ ἐκ τοῦ στομίου τοῦτου ἐκβαλλόμενα, μετὰ ποσότητος τινος ὕδατος, — ἧτις, τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἡ ἐπιτροπὴ ἐπεσκέφθη τὰ μέρη ταῦτα, ἦτο μεζῶν, διότι πρὸ μικροῦ εἶχε βρέξει, — δὲν διαχέονται εὐτυχῶς ἐν τῇ πλατείᾳ, ἀλλ' εἰσέρχονται ἐν κοίτῃ, κατὰ τὸ ἦμισυ τεχνητοῦ καὶ κατὰ τὸ ἦμισυ φυσικοῦ ῥύακος, φέρονται πρὸς τὰ κάτω, τὰ ἐλαιοτριβεῖα καὶ πέραν.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν διαδρομὴν αὐτοῦ ὁ ῥύαξ οὗτος περιορίζει ἀκριβῶς τὴν πόλιν μέχρις ἐκτάσεως μακρᾶς, καὶ ἐπὶ τοῦ πρὸς τὴν πόλιν προχθίου φέρε πλῆθὺν οὐσιῶν κατὰ σειρὰν.

Ὡς νὰ μὴ ἔρκει λοιπὸν ἡ ἀκαθαρσία ἢ ἀποβαλλομένη ἀπὸ τῆς ὑπονομῆς καὶ διαρρέουσα, τοῦλάχιστον ἐν ὥρᾳ βροχῆς, τὴν κοίτην τοῦ ῥύακος, — αὕτη ἀπὸ ἀκροῦ εἰς ἀκρον εἶνε τόπος ἐν ᾧ τινες βεβαίως τῶν περιοικῶν ἐρχόμενοι, ἐκτελοῦσι τὰς φυσικὰς αὐτῶν ἀνάγκας. Συγχρόνως δὲ χωρὸς ἐν ᾧ αἱ κατὰ τὰ παρόχθια ἐκτισμέναι οἰκίαι, χέουσι πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, εἴτε ἐκ τῶν νεροχυτῶν καὶ πλυντηρίων ἐρχεται αὕτη, εἴτε ἐκ τῶν ἀποπάτων. Ἐκάστη οἰκία παρουσιάζει, κατὰ τὸν ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ ῥύακος βλέποντα τοίχον, δύο ἢ καὶ πλειοτέρας ὀπάς, ὧν ἡ μὲν χεεῖ τὰ ἀκάθαρτα ὕδατα, ἡ δὲ τὰ τῶν ἀποπάτων περιττώματα. Ἡ ἐπιτροπὴ, — μὴ δυναμένη μεθ' ὀλην τὴν καλὴν διάθεσιν, ἣν εἶχε, νὰ θέσῃ τὴν βίνα αὐτῆς παρ' ὄλας τὰς ὀπάς, ὅσα παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ προχθίου τοίχου τῶν οἰκιῶν, — ἐμέτρησε τέσσαρας ἀποπάτους χρομένους εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τῶν 100 μέτρων, παρὰ τὸ ζυθοπωλεῖον ὁ Ἀνακρέων. Ἐκ τῆς παρατηρήσεως δὲ ταύτης ἐτόλμησε νὰ συμπεράνῃ ὅτι, — τῆς ἰδίας ἀρχιτεκτονικῆς ἐπικρατούσεως εἰς πάσας τὰς οἰκίας, — πάντα τὰ διπλά, τριπλά ἢ καὶ τετραπλά κατ' αὐτὰς, παρατηρούμενα στόμια, πρὸς τὸν αὐτὸν ἐχρησίσμευον σκοπὸν.

Πλὴν τῶν ἀκαθαρσιῶν τούτων ἡ ἐπιτροπὴ ἐσημείωσε παρὰ πολλὰς οἰκίας ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ῥύακος σωρὸν σκυβάλων, ἀποτελουμένων ἐκ τῶν προϊόντων τῆς καθημερινῆς σαρώσεως τῶν οἰκιῶν, καὶ τῶν ἀπομεινარიῶν τοῦ μαγειρείου ἐκείνων δηλαδὴ, ὅσα, ἐν ὥραις εὐθέτοις καὶ ἐν συνοικίαις

τισι τῆς πόλεως, ῥίπτονται ἐν τοῖς διερχομένοις κάρροις τῶν καθαρῶν.

Ἡ δευτέρα, ἡ καὶ μεγαλειτέρα ὑπόνομος, ἡ διερχομένη διὰ τῆς ὁδοῦ Ἐρμού καὶ Αἰόλου, ἐν ἣ εἰσβάλλουσι πολλῶν ἄλλων παραπλευρῶν ὁδῶν παραποτάμια καὶ δὴ καὶ τὰ τῆς Ἀγορᾶς, ἐκβάλλει παρὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς, πεντήκοντα βήματα μακρὰν τοῦ Ὀρφανοτροφείου Χατζῆ Κωνσταντά, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ὁδοῦ Παλαιῦ Ἐλαιοτριβείου.

Ἡ ἐπιτροπή, μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν καὶ τῆς ὑπόνομου ταύτης, ὁμολογεῖ ὅτι οὐδὲως κατώρθωσε νὰ ἐννοήσῃ ποῖον ῥυθμὸν ἀκολουθεῖ ἡ περὶ τὴν κατασκευὴν καὶ διάταξιν τῶν ὑπονόμων ἀρχιτεκτονικὴ ἐν Ἀθήναις. Διότι, εἴτε κατὰ δωρικόν, ἰωνικόν ἢ κορινθιακόν, εἴτε κατὰ βυζαντιακόν, ἢ φλωρεντιακόν, εἴτε κατὰ τὸν τῆς Ἀναγεννήσεως, ἢ τέλος κατὰ τὸν τῆς νεωτέρας τέχνης ῥυθμὸν ἐκτίζοντο αἱ ὑπόνομοι αὗται, δύο βάσεις κύριαι ἐπρεπε νὰ ἐφορευώσιν ἐπὶ τῆς κατασκευῆς αὐτῶν. Πρῶτον δὴλον ὅτι τούτου, ὅτι ὑπόνομός ἐστι σωλὴν μακρῶς σκοπὸν ἔχων τὴν ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς μακρὰν ἀπόστασιν διαχέουσιν καὶ ἀποβολῆν τῶν μὴ δυναμένων ἄλλως νὰ συλλεγῶσι καὶ ἀπομακρυνθῶσι ἀκαθαρσιῶν καὶ δεύτερον τούτου, ὅτι αἱ ἀκαθαρσίαι αὗται εἶνε πᾶν ὅτι πᾶσι τις δύναται νὰ περικλιεῖ ἡσυχαστέρον καὶ βλαπτικώτερον τῆ υγείᾳ.

Ἡ κατασκευὴ τῶν ὑπονόμων τῶν Ἀθηνῶν ἐπ' οὐδεμιᾶς τῶν βάσεων τούτων στηρίζεται. Ἐπιτρέπεται ἄρα νὰ εἶνε φαινόμενον διὰ τὴν ἐπιτροπὴν, συγκειμένῃ ἐξ ἀνθρώπων οὐδὲως ἐξοικειωμένων πρὸς τὰ ἔργα τὰ ἐξοχα, τὰ ἐξερχόμενα τοῦ συνήθους, τὰ ἔργα τῆς μεγαλοφυΐας, ἐκεῖνα δὲ ἃ οὐδ' ὁ Βιργίλιος αὐτὸς εὗρεκε κατὰλληλον ἐπιθετον πρὸς παράστασιν, διὸ καὶ ἀπεκάλει: mirabile visu.

Μόλις, παρακάμπτων τὴν ὁδὸν Πειραιῶς, ὅπως προῆλθον πρὸς τὴν ὁδὸν Παλαιῶν Ἐλαιοτριβείων, ὁ ὁδοιπόρος εὐρίσκει πρὸ θεάματος μοναδικοῦ, τοῦ στομίου τῆς μεγάλης ὑπόνομου τῆς πόλεως.

Τὶ ἐν ἄλλαις ὥραις μεταφέρει ἐκεῖ ἡ ὑπόνομος αὕτη, δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ ἡ ἐπιτροπὴ τὴν ὥραν ὅμως καθ' ἣν ἐπεσκέφθη ταύτην, κατεβίβαζε μικρὸν ποταμὸν, μικρὸν ῥύακα, μελανὸν ὅπως τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς καὶ βρωμερὸν ὅπως τὸ ὕδωρ ὑπόνομου. Μετὰ δὲ τοῦ ὕδατος τούτου συνεκλύιον διάφοροι ὕλαι, ἃς δυστυχῶς οὔτε διὰ τοῦ μικροσκοπίου, ἄλλ' οὔτε χημικῶς ἐξήτασεν ἐκεῖ ἡ ἐπιτροπὴ ὑπέθεσεν ὅμως ὅτι ἦσαν πᾶσαι ὀργανικαὶ ὕλαι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν κατ' αὐτὴν οἰκιῶν προερχόμεναι.

Ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς ὑπόνομου, ὑπ' οὐδενὸς ἤδη κωλυόμενος ὁ ποταμίσκος ἡ ῥύαξ, ῥέει ἐντὸς βαθείας μὲν τὸ πρῶτον, ἐπιπολαιωτάτης δὲ μετὰ βραχὺ κοίτης, καὶ, ἐλάχιστα περιελισσόμενος, ἀκολουθεῖ τῆ ὁδῷ Π. Ἐλαιοτριβείων, ἐν μέρει μὲν κατὰ τὰ πλάγια, πολλαχοῦ δὲ ἐν τῷ μέσῳ, ἄλλοτε δὲ καὶ καταπλημμυρῶν αὐτήν.

Τὰς ὕλας, ὅσας κατὰ τὴν ἐκβολὴν τῆς ὑπόνομου παρετήρησεν ἡ ἐπιτροπὴ χωρὶς νὰ δύνηται νὰ ἐξετάσῃ, κατὰ τὴν διαδρομὴν τοῦ στυγαίου ῥύακος καλλίτερον ἠδυνήθη νὰ ἐξακριβώσῃ διότι, οὐ μόνον, ὡς πρὸ μικροῦ ἀνέφερην, ἡ κοίτη τοῦ ῥύακος εἶναι ἀβαθὴς καὶ οὕτως ῥέει ἴσῳ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι πολλάκις τὰ περὶ οἰκόπεδα, οἱ μικροὶ κῆποι, εἴτε οἱ ἀγροὶ κεῖνται εἰς ταπεινότερον τοῦ ῥείθρου ἐπίπεδον, καὶ τὰ τούτου ὕδατα, ἐκείθεν διερχόμενα, καταπλημμυροῦσι καὶ κατακλύζουσιν αὐτούς.— Εὐκόλος λοιπὸν ἦτο ἡ ἐξέτασις τῆ ἐπιτροπῆ διότι αὕτη δὲν ἐφαντάσθη ὅτι, ἔνεκα τῆς ἐκεῖ ἐπὶ χρόνον διαμονῆς, τὰ

περιεχόμενα τοῦ ῥύακος θὰ ἠδύναντο λιμνάζοντα νὰ σαπίσῃ καὶ μεταβληθῶσιν ἄρα, ἀφοῦ, — καθ' ὅσον τοῦλάχιστον διὰ τῆς ὀσφρήσεως ἀλλὰ τῆς ὀράσεως ἐπετρέπετο αὕτῃ νὰ κρίνῃ, — πάντα ἐκεῖνα, ἅμα τῆ ἐξόδῳ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ στομίου τῆς ὑπόνομου, εὐρίσκοντο εἰς ἐντελῆ ἀποσύνθεσιν.

Καὶ ἐξήτασεν αὐτὰ ἡ ἐπιτροπὴ. Τὴν ὥραν ὅμως ταύτην, φοβούμενη μὴ ἀπολέσῃ τὸ νῆμα τῆς διηγήσεως, παρακαλεῖ τὴν Ἐταιρίαν νὰ ἐπιτρέψῃ, ὅπως, ἐς ἄλλοτε ἀφείσα τὴν περιγραφὴν ἐκείνων, προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ῥύακος, προβαίνουσα ἐπὶ μικρὸν ἔτι μετ' αὐτοῦ.

Διότι ἡ συνοικία, ἣν οὗτος διαρρέει, εἶνε τερπνὴ καὶ πολυάνθρωπος. Ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῆς ὁδοῦ κεῖνται οἰκίαι κατοικούμεναι ὑπ' ἀνθρώπων, δημοτῶν μάλιστα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τοῦ δήμου Ἀθηναίων. Ὅπισθεν τῶν οἰκιῶν τούτων ὑπάρχουσιν ἄλλαι. Μεταξὺ αὐτῶν ἀπαντῶσι κῆποι καὶ λαχανοκήποι. Δένδρα ἐντεῦθεν πράσινα καὶ ἀγροὶ χλοάζοντες καὶ μικροὶ ἐλαϊῶνες καλλύνουσιν ἔτι μᾶλλον τὸ τοπίον, ἐν ᾧ ἔχνη βιομηχανίας πανταχοῦ παρατηροῦνται, ἰδίως ὅμως πρὸς τὸ ἄκρον ὅπου σειρὰ ἐλαιοτριβείων ἐπασχολεῖ κατ' ἐποχὰς τινὰς ἑκατοντάδας πολλὰς ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ τὴν τερπνότητα τῆς συνοικίας τὴν ἐκ τούτων στεφανοῖ ὁ ῥύαξ. Οὗτος, διερχόμενος πρὸ ἐκάστης οἰκίας χρησιμεύει ὡς ἐπαγωγότατον θέαμα, ὡς ἀριστος ἀεριστῆρ (ventilateur) ὡς προσφορωτάτη πρὸς ἄρδουσιν καὶ λίπανσιν τῶν ἀγρῶν καὶ κήπων ὕλη, — τόσον ὥστε αἱ ἀγγινάροι ἰδιοκτίτου ἐνὸς τῶν ἐκεῖ λαχανοκήπων, φημιζονται ἐν τῇ ἀγορᾷ διὰ τε τὸ πρῶτον καὶ τὸ εὐγευστον, — καὶ τέλος ὡς τὸ καταλλήλοτερον μέρος, ἐν ᾧ τὰ παιδιὰ τῶν περιόικων δύνανται νὰ παίξωσι. Διότι ἐκτὸς τούτου, ὅτι ὁ ῥύαξ ἀνὰ πᾶν λεπτόν ἐξ ἀντικείμενα διεγείροντα τὴν περιέργειαν, τὴν χαρὰν καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν παίδων παρασύρει, ἐκτὸς τῆς ἠδονῆς ἣν ἀπολαμβάνουσι θέτοντα ἐν αὐτῷ πλοιαῖα ἐκ χάρτου, ἢ ἐλευθέρως πνίγοντα κύνας καὶ γάτους, οἷς κατώρθωσαν νὰ συλλάβωσι, — καὶ τούτου τὸ ἀριστον παρουσιάζει, ὅτι τὰ παιδιὰ ἠρόβω, δύνανται νὰ περιπατῶσιν ἐν αὐτῷ ἐκβάλλοντα τὰ ὑπόδηματα, ἂν ἔχωσιν, ἐπειδὴ ἔνεκα τοῦ ἀβαθοῦς οὐδένα κίνδυνον διατρέχουσι νὰ πνιγῶσιν ἐν αὐτῷ.

Τόσῳ δὲ τερπνὴ ἦν ἡ ὁδὸς τῆς συνοικίας, ὥστε ἄκουσα ἡ ἐπιτροπὴ ἀνεμνήσθη εὐρωπαϊκῶν ἀγοροκηπίων, μετὰ τῶν ποταμίσκων, τῶν βοῶν, τῶν χοίρων, τῶν ὀρνίθων, μετὰ τῶν δένδρων καὶ τῆς χλόης, μετὰ τῶν ἐργαζομένων γονέων καὶ παιζόντων παίδων. Ἀδιάφορον ἂν τὰ ἐκεῖ ἀγοροκήπια ἀπέπνεον ὀσμὴν καθαροῦ ἀέρος καὶ ἀναβλαστανούσης χλόης ἂν οἱ ἐκεῖ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες ἦσαν ῥωμαλαῖοι καὶ εὐτραφεῖς, τὰ δὲ παιδιὰ ζωηρὰ καὶ ῥοδοκόκκινα. Ἡ ὁμοίότης ἦν ἐντελής, πλὴν τοῦ ἀέρος, ὅστις ἀπέπεμπεν δυσωδίαν ἀνυπόφορον, πλὴν τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἦσαν ὠχροὶ καὶ κατεσκληροτετε, πλὴν τῶν παιδιῶν, ἅτινα βρωμερὰ καὶ δύσσομα, ἔφερον τὴν νεκρὰν ζωὴν ἐν τῷ προσώπῳ, λέμφρον ἐν ταῖς φλεβίαις ἀντὶ αἱματος, καὶ τὸν σπλῆνα κάτω βεβαίως τοῦ ὀμφαλοῦ καταβαίνοντα, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ κρίνῃ τις ἐκ τῆς προταταμένης κοιλίας.

Οὕτω, διὰ μέσου τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων, τὰ ὕδατα τῆς ὑπόνομου ταύτης φερόμενα, συναντῶσιν ὀλίγῳ μακρότερον τῶν ἐλαιοτριβείων, τοῖς ἐκ τῆς ἄλλης ὑπόνομου προερχόμενοι καὶ συννοῦνται ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ χειμάρρου Ἡριδανοῦ. Τί κατόπιν γίνονται δὲν ἐθεώρησε καθῆκον αὐτῆς νὰ ἐξετάσῃ πρὸς τὸ παρὸν ἡ ἐπιτροπὴ.

Ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης περιγραφῆς ἕκαστος δύναται νὰ

φαντασθῆ ἂν οἱ περὶ τὰ μέρη ταῦτα οἰκούντες ἀπολαύσῃ τοῦλάχιστον διὰ τῆς ὀσφρήσεως ἐκείνου τοῦ ὀποίου ὁ εἰσερχόμενος ἐν τοῖς μυροπωλείοις τοῦ Pinaud ἢ τοῦ Violette. Ὅστε οὐδὲως θὰ ἐκπλαγῆ ἀκούον ὅτι, καλῶς πάνυ ἔχόντων τῶν πραγμάτων, εἰς μέρη τινὰ, τὰ ὀποῖα ἡ ἐπιτροπὴ ἐπεσκέφθη, τὸσαῦτα δυσωδία ἀνεπέμπετο, ὥστε αὕτη μὲν ἠναγκάσθη νὰ ἀποφράξῃ τὴν βίαν, ἠπόρησε δὲ πῶς οἱ πέριξ εἰκούντες δύνανται νὰ ζώσιν.

(Ἐπεταί συνέχεια)

ΧΡΟΝΙΚΑ

Περίεργον! ποτὲ δὲν ἐνθυμούμεθα τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων ἀνευ οὐρανοῦ ἐξόχως χειμερινοῦ, καὶ τὴν τελετὴν τῆς Δεξαμενῆς χωρὶς ἐπίλογον βροχῆς ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τοῦ παρισταμένου πλήθους· θὰ ἐλέγομεν ὅτι ὁ Θεὸς μετ' ὅλων τῶν ἀγγελικῶν καὶ ἁγιολογικῶν ταγμάτων αὐτοῦ χύνει δάκρυα χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς εὐλαβοῦς φρενίδος, ἣτις καταλαμβάνει τὰ πλάσματά του ἐπὶ τῇ καταδύσει τοῦ Σταυροῦ, μέχρις ἀμοιβαίας καταξέσχίσεως καὶ εἰς αὐτὰ τὰ βάθη τῆς θαλάσσης· δάκρυα πρὸς τὰ ὀποῖα τυφλὰ ἡμεῖς πλάσματα, ἀντὶ ν' ἀνοίξωμεν τὰς καρδίαις μας, ἀνοίγομεν τὰς ὀμβρέλας μας. Ἄλλ' ἤδη δὲν ἔχει τὸν τόπον τῆς τοιαύτης ὑπερσευδῆς εἰκασίας, ἀφ' ὅτου ὁ Σταυρὸς ἐκείνους, ὁ ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ ὠκεανοῦ ἀνασπρόμενος ὡς ὁ τιμιώτερος τῶν μαργαριτῶν, μετεβλήθη εἰς ταπεινὸν νευρόσπαστον συγκρατούμενος ὑπὸ ταινίας καὶ ὑφιστάμενος παροδικὸν τι βάπτισμα ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Δεξαμενῆς ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Μητροπολίτου.

ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνεχία ἰδε ἀριθ. 399)

Ἄλλ' αἱ παρακλήσεις αὐτῆς οὐδ' ἠκούοντο ἐν μέσῳ τοῦ τηλικούτου πατάγου, τῆς συγχύσεως καὶ τῆς παραχῆς. Εἶφην, βραχίονες, κῶπαι, κεφαλαί, κάμακες, στήθη, φιάλαι, τράπεζαι, σκίμποδες, κρότοι, δοῦποι, οἰμωγαί, ἀραί, βλασφημίαι, ἀναθέματα, κρυγκαὶ λύσεως καὶ ἀγωνίας, ἐξ ὧν διεκρίνοντο μόνον ἡ λέξις, αὐτόνομοι! καὶ ἡ λέξις κτυπάτε! Ἡ θαυματουργὸς λέξις, ἣν εἶχεν εἰκῆ σχεδὸν καὶ ἀνευ ἐλπίδος σπείρει ὁ Ἰωάννης Βενδικίης, ἐβλάσπησε τὴν ἄλλην ἐκείνην λέξιν, ἣτις εἶναι τὸ μόνον αὐτῆς στήριγμα.

Ἡ συρροὴ τοῦ πλήθους εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην ἦτο, σχετικῶς πρὸς τὸν πληθυσμὸν τοῦ μικροῦ ἐκείνου ἐπινείου, μεγάληστα. Πεντήκοντα ἄνδρες εὐρίσκοντο ἐν τῷ καπηλείῳ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ περὶ τὴν θύραν συνωθούμενοι. Οἱ Βενετοὶ καὶ περ ἑνοπλοὶ ὄντες, συνείδον ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιμείνωσιν ἂν

Καὶ φέτος ἡ ἡμέρα ἦτον ὑπὲρ ποτε χειμωνιάτικη, μὲ μολυβδινὸν οὐρανὸν, παγερὰ, καὶ διασειομένη ὑπὸ ἀγρίου ἀνέμου. Διὰ τούτου οἱ συνήθως φιλέορτοι τῆς δεξαμενῆς ἦσαν πολὺ ἀραιωμένοι· ὁ βορρᾶς ἐφόβησε πρὸ πάντων τὰς κυρίας μας, αἵτινες πολὺ ἀνεπαρκῶς ἀντεπροσωπεύοντο ὑπὸ φεσιῶν καὶ καπελίνων ἢ πολὺ ἀώρων ἢ πολὺ φθινοπωρινῶν· μόνον ἀπὸ μιᾶς ταρατῆς κομψοῦ παρακειμένου οἰκίσκου προβάλλουσι τρελλῶς συμπεπλεγμένα καὶ θεώμενα δύο τρεῖς ἐρατειναὶ κεφαλαί, ἀψηφῶσαι τὴν ἐχθρικὴν ἀτμόσφαιραν ἀλλ' εἶνε τόσῳ μακρὰν ὅσῳ νὰ μὴ δύνανται νὰ μετέχωσι τῆς ἑορτῆς, πλουτίζουσαι τὴν εὐτυχίαν μας, καὶ τόσῳ πηλῶν ὅσῳ νὰ μᾶς κάμωσι νὰ ζηλεύωμεν καὶ νὰ κολαζώμεθα. Τὰ ἔνθεν καὶ ἐνθεν τῆς δεξαμενῆς ὑψώματα ἦσαν κατελιμμένα, πεζότατα ὑπὸ παιδιῶν καὶ μὴ παιδιῶν, ὄχι, ὡς ἄλλοτε, ὑπὸ κυματιζόντων ποδογύρων, οἵτινες παρεῖχον τὴν ἰδιαιτέραν ἐκ τῆς ἑορτῆς τέρψιν εἰς τοὺς κάτωθεν αὐτῶν καρδοκοῦντας θερευτὰς τῶν ποδῶν. Κρίμα τὰ ὀνειρα τοῦ πτωχοῦ ἐκεῖ πέραν καφετζῆ, ἅτινα ἀκλεῶς ἐματαιώσεν ὁ βίγῃλος βορρᾶς, καὶ κρίμα τὰ ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν λοφίσκων κατὰ σειρὰν φυτευμένα λαχανικά του, ἅτινα ἀκλεῆστερον εἶδομεν νὰ καταπατῶσιν οἱ πόδες τῶν συνωθουμένων ἂν ἦσαν τοῦλάχιστον ὠραῖοι...

Ἄλλὰ κατορθώθη νὰ δίδεται εἰς τὴν εἰρηνικὴν μας αὐτὴν τελετὴν ἀπαισία ὄψις διὰ τῆς παρουσίας στίφους χωροφυλάκων, τοὺς ὀποίους νομίζετε προορίζουσι καὶ τρέφουσι καὶ ὀπλιζοῦσι διὰ νὰ τοὺς ἐπιδείξωσιν ἐν ὅλῃ τῇ σκαϊότητι καὶ τῇ πανοπλίᾳ των εἰς τὰ φῶτά μας. Καὶ πρὸ πάντων εἶνε ἀνυπόφορο οἱ ἐφιπποὶ χωροφύλακες. Ἐδιαλέξατε τὴν θέσιν σας κάτωθεν μιᾶς πευκούλας, στρέψατε τὰ μάτια σας ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ἑορτασίου οὐμίλου, ἀναμνήστε τὸν Μη-

τιτασόμενοι κατὰ πάσης ἐκείνης τῆς πληθῆς· μόνῃ ἡ ἀρχηγὸς των δὲν ἀπεθαρρύνετο καὶ δὲν ἐσκόπευε νὰ ὑποχωρήσῃ.

— Κτυπάτε, ἐκραζέτε λυσσῶσα, συλλάβετέ τους! τοὺς δύο! μόνον τοὺς δύο. Τοὺς ἄλλους σκορπίσατέ τους.

Οὐδεὶς ἠδύναντο νὰ ἀκούσῃ αὐτήν. Μόνος ὁ κάπῃλος, ὅστις καθ' ὅλην ταύτην τὴν σκηνὴν ἐκράτει συντημένως τὰς χεῖρας ἐν σχήματι ἐσχάρας, τὴν εἶδε θορυβοῦσαν καὶ τῇ εἶπε.

— Τί ἔχεις, κυρά; Διατί κάμνεις ἔτσι; Νὰ μοῦ πληρώσῃτε τοῦλάχιστον τὰ γυαλικά, ὅπου ἔσπασαν οἱ ἄνθρωποι σας. Αὕτη οὐδὲν τῷ ἀπήντησε.

Ἐν τούτοις οἱ Βενετοὶ ὑπέκυψαν ἤδη. Ἐρριψαν τὰ ξίφη ἀπὸ τῶν χειρῶν των καὶ ἡ συμπλοκὴ ἔπαυσεν. Οὐχ ἤττον, τινὲς ἐκ τῶν νησιωτῶν, κρατοῦντες κώπας καὶ ἀρπάγας, ἐδείκνυον διαθέσιν νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν παιδιάν.

— Παραδιδόμεθα, εἶπεν εἰς τῶν Βενετῶν πρὸς τὸν Ἰωάννην Βενδικίην.

— Ἠσυχάσατε, παιδιὰ, μὴ κτυπάτε πλέον· εἶπεν οὗτος πρὸς τὸ πλῆθος. Παρεδόθησαν.

Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν ἐνόησαν τί ἐσήμαινεν ἡ λέξις παρεδόθησαν, καὶ ἠπόρουν διατὶ νὰ παύσωσιν, ἀφοῦ ἅπαξ εἶχον ἀρχίσει, ἀλλ' ὅμως ἐσεβάσθησαν τὴν θέλησιν τοῦ Ἰωάννου, πρὸς ὃν εἶχεν ἀναβῆ εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν ἢ συμπάθεια τοῦ πλήθους.

Ἡ δὲ παράδοξις ἐκείνη γυνὴ ἐφφύαττε.

— Τί εἶπατε, ἄνανδροι; ὠρύετο δάκνουσα τὰς χεῖρας καὶ

τροπολίτην και τὰ ἐξικπέρυγα, και τὴν μουσικὴν ἄλλ' αἰφνης ἀντικρύζετε μακρόθεν εἰκοσάδα ἐφίππων χωροφυλάκων μὲ ἀρειμανίους φυσιογνωμίας και ἀρειμανιώτερους μύστακας, ὀρμώντας και κυριεύοντας τὸν πτωχὸν λόφον τῆς δεξιαμενῆς μετ' οὐ πολὺ τὰ ὀπίσθια ἐνὸς ἵππου σὰς ἐξωθοῦσιν ἐκ τῆς θέσεώς σας, φεύγετε, και σὰς γυρίζει πίσω ἄλλος ἵππος, σὰς ἀποκλείεται ἢ ἐξοδος, και γυρίζετε ἀπὸ πιασμένος ὡς ἀν κτελήρητε ἐν κλειστῷ δωμάτιῳ ὑπὸ τῆς πυρκαϊᾶς, μόλις ἀπευθύνετε τὸν λόγον εἰς γνωριμὸν σας, τὸν ὁποῖον ἔχετε τὴν ψυχραιμίαν ν' ἀναγνωρίσετε και πλησιάσητε ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς συγχύσεως, και ὁ παρὰ τὸ οὐδ' σας χρεμετισμὸς ἐφορμῶντος ἵππου σὰς διευθύνει εἰς τὴν δύσιν, και τὸν φίλον σας εἰς τὴν ἀνατολήν, στρέφεται και βλέπετε παντοῦ κακὸ, και τρομάρα, και φευγῖ, και καταδιώξιν, ὡς νὰ κατελήφθημεν ἐπ' αὐτοφῶρῳ συνωμοτοῦντες; κατὰ τῶν καθεστῶτων, και ὅλη αὐτὴ ἢ ἐπανάστασις μέγρις οὐ παραταχθῶσι κυκλοτερώς περὶ τὴν τράπεζαν τοῦ ἀγιασμοῦ. Καὶ τότε ἀρχίζει ἄλλη κωμικὴ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς ἐορτῆς τοῦ εἰρηνικωτέρου ἐπὶ τῆς γῆς Συμβόλου και τῶν γυμνῶν ξιφῶν τῶν ἐφίππων χωροφυλάκων πρὸς τιμὴν ἐκείνου!

Δὲν ἤξεύρω ἂν και ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ παρ' ἡμῖν ὑπάρχει περιέργος μανία, τὴν ὁποῖαν δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν ἐορταστικὴν. Συνίσταται δὲ αὐτὴ εἰς τὸ ἐκ παντὸς τρόπου γενεῶν και ἐγκαθιδρῶν ἐπέτειον ἐορτῆν ὀνόματος, ὅχι μόνον ἂν ὀνομάζεσθε, ὑποθέτω, Κωνσταντίνος, ὅτε δὲν δύνασθε νὰ τὸ ἀποφύγετε, ἀλλὰ και ὅταν ὀνομάζεσθε Καλακαρούας, ὅτε πρέπει νὰ ἐορτάζητε τὴν ἰδίαν ἡμέραν, διότι ἀρκεὶ πρὸς τοῦτο ἢ σύμπτωσης τοῦ ἀρχικοῦ στοιχείου τῶν ὀνομάτων, ἢ, ἂν θέλετε, τοῦ ἀγίου Καλλιστράτου. Προχθὲς τῶν Θεοφρανεῶν ἐορτάζον μαζῆ με τοὺς Θεοφάνας και οἱ

φίλοι μας Θεοφραστός Μ... και Ἀριστοφάνης Α... , ὁ μὲν δυνάμει τοῦ πρώτου συνθετικῷ, ὁ δὲ δυνάμει τῆς ὁμοιοκαταληξίας. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐορτάζουν και αἱ Θεῶναι. Θέλετε χάριν περιεργίας νὰ προχωρήσωμεν ἀκόμη, εὐμενεῖς ἀναγνώσται; Ὁ Δημοσθένης φορτώνεται τὸν Ἅγιον Δημήτριον ὁ Μιλτιάδης τὸν Μιχαῆλ, ἢ Ἀνδριάνα, τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν. Ἐνίοτε διὰ νὰ ἀνεύρητε τὴν ἐμοιότητα πρέπει νὰ ἔχητε ὑπομονὴν και ἰκανότητα δῦτου· οὕτως ὁ Λεωνίδας ἐορτάζει τοῦ ἀγίου Διονυσίου! Καὶ ἄλλοτε πρέπει νὰ εἰσθε ἐξοχοὶ αἰνιγματολύται, ὅταν σὰς προτείνονται προβλήματα ὡς τὰ ἐξῆς: Διατί αἱ Ἀμαλίας τελοῦσι τὴν ἐορτὴν τῶν τῆς ἁγίας Εὐφροσύνης; Ἀπάντησις: διότι τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐορτάζε τὰ γενέθλιά της ἢ μακαρίτις βασίλισσά μας Ἀμαλία!

Βαρὺ, ἀνατολίτικο, πυκνὸν, φιλοτυπωμένον, ὀγκῶδες, πληρὲς σοβαρῶν πραγμάτων, πληροφοριῶν, καταστατικῶν εἰδήσεων, ἐπιστημονικῶν ἀρθρῶν, μὰς ἦλθεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὸ Ἐνατολικὸν Ἡμερολόγιον, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ φίλου δημοσιογράφου κ. Α. Παλατιολόγου μετὰ σιδηρᾶς ἐπιμελείας και ἀκαμάτου φιλοπονίας. Διατρέχει ἤδη τὸ Ἐνατολικὸν Ἡμερολόγιον τὸ δεύτερον αὐτοῦ ἔτος, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι οἷας ἐκτιμήσεως ἔσχε τὸ πρῶτον, τοιαύτης θέλει τύχει και τὸ δεύτερον, ἀναγκαιότατον ὑπὸ πολλὰς ἐπιπέσεις διὰ τοὺς μετὰ τῆς Τουρκίας συναλλασσομένους ἢ ἀπλῶς ἐπισκεπτομένους αὐτὴν. Εἶναι πολὺ καλὰ ἐκτετυπωμένον, ἐθαυμάσαμεν δὲ τὸ μέρος τῶν ἐμπορικῶν ἀγγελιῶν του διὰ τὴν καλλιτεχνικωτάτην ἐκτύπωσιν ἐν τῷ τυπογραφίῳ τοῦ κ. Παλαμάρη ἐν Πέρε. Ὁμολογουμένως εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ τοιαύτην φιλοκαλίαν δὲν εἶδομεν ἐν Ἀθήναις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Πρωῖταν τινα τοῦ Μαΐου πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν πρὶν ἢ συμβῶσθαι ἐν τῷ προλαβόντι κεφαλαίῳ ἱστορούμενα, Βενετικὸς στόλος συγκείμενος ἐξ εἰκοσι γαλερῶν εἶχε προσορμισθῆ εἰς τὴν νῆσον Θήραν. Ὁ Μάρκος Σανούτος ἔχων ἐξ γαλέρας ἰδιοκτῆτους αὐτοῦ, εἶχεν ἀποπλεύσει ἐκ Βενετίας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀπριλίου. Τοῦτον ἠκολούθησαν πολλοὶ εὐκατρίδαι με ἴδια πλοῖα ἑκαστος. Αὕτη ἦτο ἢ περίφημος δι' ἰδιοτικῶν δαπανῶν ἐκστρατεία, ἧς σκοπὸς ἦτο ἢ κατάκτησις τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, αἵτινες εἶχον ὑποταγῆ ἤδη πλὴν δύο ἢ τριῶν, ἀμὰ ὡς ὁ στόλος ἀπέπλευσεν ἐκ τῆς Βενετίας και πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸ Αἰγαίον πέλαγος. Περὶ τὸ λυκαυγές, ἀκατίων τι προσήγγισεν εἰς τὴν ναυαρχίδα τοῦ Σανούτου. — Ποῖος εἶσθε; ἠρώτησεν ὁ σκοπὸς. — Εἴμεθα οἱ ἀκταιωροί, ἀπήντησεν ἢ φωνὴ τοῦ πηδαλιούχου. — Καὶ τί θέλετε; — Ἐδῶ εἶσθε ὁ Μαῦρος; — Κοιμᾶται. — Ἐλάθομεν ἐπιστολὴν διὰ τὸν ἀρχηγόν. — Πόθεν;

Ἐκ Πατρῶν προπαρασκευάζεται ἐπιτροπὴ Οἰνοποιῶν και Ἀμπελοκτημιῶνων ἐλθούσα ἐνταῦθα νὰ παραστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν καταστροφὴν ἢν προετοιμάζει εἰς τὴν ἀμπελοπαραγωγὴν ὁ ἐπὶ τῶν οἴνων φόρος. Ὁ,τι δὲν πράττουν αἱ ὀπιόφαγοι Ἀθηναί, ἀς τὸ πράξουν τοῦλάχιστον αἱ ζωρὰὶ Πάτραι.

Ἄφου ἀνεκάλυψε τὸν Ἀγαμέμνονα, ὁ δόκτωρ Σλήμαν πρόκειται νὰ ἀνακαλύψῃ και τὸν Περικλῆ! Καὶ ἂν πάγῃ ἔτσι κρεσσέντο ζητῶντας μεγάλους ἀνδρας, μιαν ἡμέραν θὰ ἀνακαλύψῃ και τὸν Πύρλαν!

Ἄν πιστεύσωμεν τὸν ἐκ Βερολίνου ἀνταποκριτὴν τῶν Καιρῶν, ἢ κυβερνήσις μας τοῦ ἐδῶκε τὴν ἀδειαν νὰ κάμῃ ἀνασκαφὰς βορειοδυτικῶς τῶν Ἀθηνῶν, πλησίον τῆς παλαιᾶς Ἀκαδημίας, ὅπου ἐθάπτοντο οἱ ἐν πολέμῳ πίπτοντες και ὅπου ὑποτίθεται ὅτι εἶναι θαμμένοι ὁ Περικλῆς.

Φαντάζεσθε τώρα ἂν εὐρεθῇ ὁ Περικλῆς τί κηδεῖαν ἔχομεν νὰ τοῦ κάμωμεν! Πολὺ φοβούμεθα μήπως οἱ κύριοι Πανταζῆς και Φιλῆμων προπαρασκευάσουν ἀπὸ τοῦδε ἐπικηδεῖους κ' ἐπιταφίους!

Κατὰ τὸν αὐτὸν ἀνταποκριτὴν τῶν Καιρῶν, ἀφου ἀνασκάψῃ και τὸν Περικλῆ, θὰ πάρῃ τὴν κυρίαν ἀρχαιολογίαν και θὰ μεταβῇ εἰς Κρήτην, τὴν ὁποῖαν θὰ τὴν κάμῃ ἄνω κάτω.

Προχθὲς τὴν Πέμπτην, τὸ δειλινὸν, ζηλεμένο ταῖρι, ἀστονομικὸς κλητῆρ και χωροφύλαξ, σφιγκτὰ σφιγκτὰ κρατούμενοι ὁ εἰς ἀπὸ τὸν τράχηλον τοῦ ἄλλου, — μὴ περιμένετε ν' ἀκούσετε σφικτὴν περιγραφὴν ἀλληλοσπαρτατομένων, — ἐξήρχοντο ἀπὸ οἰνοπωλείου, ἐνθα, ἐπόμενοι τῆ ἁγία ἡμέρᾳ, ἐβαπτίσθησαν χριστιανικώτατα ἐν Ἰορδάνῃ τῆς μέθης. Καὶ ἐθορούβουν, και ἐξελαρυγγίζοντο, και ἐξεκού-

φαιναν και διέγραφον ἐν τῇ πορείᾳ τῶν ἀτακτα ἡμικύκλια και ποικίλα zigzag. Τίς οἶδε ποῦ κατέληξεν ἢ εὐθυμία τῶν εἰς τῖνας ὠμοπλάτας; ἐξέσπασεν ἢ σπάθα τοῦ χωροφύλακος και εἰς τῖνα θυλάκια ἐγλύστρησεν ἢ γείρ τοῦ κλητῆρος, διὰ νὰ καταστήσῃσι πληρστέραν τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῶν καθηκόντων και τοῦ βαπτίσματός των. Ἐκτός ἂν ἦσαν λωποδύται ἢ ταραξίαι, μετμημισμένοι ἐπὶ τὸ σατυρικώτερον, και τότε, φυσικὰ, θὰ ἦσαν πολὺ ἐπιφυλακτικώτεροι ἐν τῇ εὐθυμίᾳ των...

Εἶναι φρικτὰ ὅσα μὰς διηγήθη γραιὰ τις ξένη ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τοῦ κ. Νάκη περὶ τῶν ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Γουδῆ τελοῦμένων, ὅπου ἐπεριποιεῖτο τὴν ὑπὸ εὐλογίας προσβληθεῖσαν θυγατέρα της. Οἱ ἀσθενεῖς δέρονται μετὸ λουρὶ ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου. Προσκαλοῦμεν τὸν κ. Σίσυρον ν' ἀπολογηθῇ. Ἀρίνομεν και τὰς ἄλλας καταγγελλίας ὅτι ὅλα τὰ τρόφιμα ἐκεῖ κλέπτονται.

Ἐπιβάλλεται δὲ μία ἀνθρωποκτόνος ἰδρυοθεραπευτικὴ. Τὰ γάλα μεταβάλλεται εἰς ὕδωρ ὁ ζωμός εἰς ὕδωρ τὸ κρασί εἰς ὕδωρ και ψωμί δὲν δίδεται ἐπαρκές. Προσκαλοῦμεν τὸν κ. Εἰσαγγελέα, τὸν κ. Καρύδαν, — ἂς εἴπωμεν τ' ὀνομά του — νὰ προκαλέσῃ ἀνακρίσεις. Τὸν γνωρίζομεν τίμιον ἀνθρωπον, ἀτρόμητον ὑπάλληλον, και δὲν πιστεύομεν ὅτι θ' ἀρνήθῃ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ καθῆκόν του.

Ὁ διάδοχος τῆς Γερμανίας μετὰ τῆς κυρίας του θὰ ἐλθουν εἰς Ἑλλάδα κατ' αὐτὰς, ἐπιθαίνοντες τῆς Φαντασίας, και ὁμοῦ θὰ ἐλθουν πράγματι.

ἐκτοξεύουσα ἄγρια βλέμματα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν. Παρεδόθητε, εἶπατε; Ἄ, προτοῦ νὰ ἐβγῇ ἀπὸ τὸ στόμα σας ἢ λέξις αὕτη, ἔπρεπε νὰ σίγησιν τὸν λαμῶν σας, νὰ γείνη λεπίς μαχαίρας, νὰ σὰς σφάζῃ. Παρεδόθητε; Δὲν εἰδέυρετε ὅτι ὁ τάφος σας εἶναι σκαμμένον και θὰ σὰς στελεῖω εἰς τὸ κάτεργον; Δὲν ἤξεύρετε ὅτι θὰ σὰς κρεμάσω εἰς τὰ ἐξάρτια τῆς γαλέρας μου;

Τὴν φορὰν αὐτὴν, ὅτε εἶχε παύσει ἢ μάχῃ, ἢ παραφορὰ τῆς Βενετῆς ἦτο πρὸς πάντας θεατῆ. Ὅλον ἐκείνο τὸ πλῆθος τῶν ἀπλοικῶν ἀνθρώπων ἔμειναν ἐπὶ τινα χρόνον θεωροῦντες μετὰ βαθείας περιεργίας τὸ ἀλλόκοτον τοῦτο φαινόμενον θηλείας.

— Νὰ τὴν πιάσωμεν, ἀφέντη, αὐτὴν; εἶπεν ἄλιεύς τις πρὸς τὸν Ἰωάννην.

Οὗτος ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰς στιγμᾶς. Ἀνεζήτησε ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ τὰ πιθανὰ αἴτια, δι' ἢ ἢ γυνὴ αὕτη ἐζήτησε τὴν μοναχὴν Ἀγάπην και εἶτα διέταξε τοὺς συντρόφους της νὰ συλλάβωσιν αὐτήν. Εἶπεν ἐν ἑαυτῷ ὅτι ἴσως αὕτη δύναται νὰ τὸν πληροφορήσῃ περὶ τούτων, ἂν ἐκθιασθῇ. Συνήνεσεν ἐπὶ μιαν στιγμὴν ἄλλ' εὐθύς μετενόησεν.

— Ὅχι, εἶπε.

Και ὡς ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Μηνᾶν, ὅστις ἐθεώρει αὐτὸν ἀπορηματικῶς, ἐπανέλαθε.

— Δὲν πρέπει νὰ προτρέχωμεν τῆς θείας Προνοίας, ἀλλὰ ν' ἀκολουθῶμεν αὐτήν.

και ἢ σκυθρωπότης του δὲν ἐφαίνετο προερχομένη ἐκ τῆς καρδιαρίας της μετὰ τὴν ἀφύπνισιν.

— Ποῖος με ἔκραξεν; ἠρώτησεν.

Ὁ ναυτόπαις εἶχε χωθῆ ὑπὸ παλαιὸν τι ἴστιον σκεπάζον τὴν στενὴν θυρίδα, δι' ἧς ἀνεβίβαζον τὰς ἀλύσεις, και ἔγεινεν ἀφαντος. Οὐδεὶς ἄλλος ἦτο ὀρατὸς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, εἰμὴ ὁ σκοπὸς.

— Δὲν σὲ ἔκραξα ἐγὼ, αὐθέντη, εἶπεν οὗτος· ἀλλ' ἐγὼ σὲ εἶχον ζητήσει.

— Ποῖος λοιπὸν ἐφώναξε τόσον δυνατὰ! ὡς νὰ ἦμην δύο μίλια μακρὰν, ἐμορμύρισεν ὁ Μαῦρος;

— Ἐκεῖνος ὁ μάγκας, εἶπεν ὁ σκοπὸς.

— Μοὶ εἶπεν ὅτι εἶσαι αὐθέντης μου, ἠκούσθη λέγουσα ἢ φωνὴ τοῦ παιδός.

— Ποῦ εἰς τὸν διάβολον εἶναι; εἶπεν ὁ Μαῦρος.

Τὸ βλέμμα τοῦ σκοποῦ τῷ ὑπέδειξε τὸν τόπον, ὅπου ἦτο κεκρυμμένος ὁ ναυτόπαις, και ὁ Μαῦρος λαβὼν τὴν ἀκραν πισσωμένου σχοινίου, ἠτομάσθη νὰ κτυπήσῃ τὸν παῖδα. Ἄλλ' οὗτος αἰσθανθεὶς τὸ κίνημα τοῦ Μαύρου και προῖδὼν τὸ ἀποτέλεσμα, ἐρρίφθη μετ' ἐν πῆδημα εἰς τὸ κύτος και ἔπεσεν ἐπὶ τῆς ἄμμου, ἧτις ἐχρησίμευεν ὡς ἔρμα, χωρὶς νὰ πάθῃ τι. Καὶ ἔκραξε μεγαλοφῶνως.

— Μαῦρε! Μαῦρε! σὲ βλέπω.

Ἄδύνατον ἦτο νὰ τὸν ρθᾶσῃ ὁ Μαῦρος, ὅπου εἶχε τρυ-

— Ἀπὸ πλοῖόν τι τὸ ὁποῖον ἐφθασε σήμερον.

— Καὶ ἢ ἐπιστολὴ ἀπὸ ποῖον εἶναι;

— Δὲν ἤξεύρω ἀπὸ ποῖον εἶναι, διότι δὲν τὴν ἤνοιξα νὰ τὴν ἀναγνώσω. Ἀλλὰ φέρε τὴν σφραγίδα τοῦ ἀγίου Μάρκου. Ὁ σκοπὸς ἐσύριξε τρις πρὸς τὸν ναύκληρον, κοιμώμενον ἐν τῷ θαλάμῳ τῆς πρώρας, και τὸν ἀφύπνισε.

— Τί θέλεις; ἠρώτησεν οὗτος τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς.

— Κοιμᾶται ὁ Μαῦρος;

— Δὲν ἤξεύρω ἂν κοιμᾶται, διότι δὲν τὸν ὤνειρευόμην.

— Λοιπὸν ἐξύπνισε τὸν Μαῦρον, και ἄφησε ἐμὲ ἤσυχον.

Ὁ σκοπὸς προσέθη πρὸς τὴν πρῶμνην, και ἐσύριξε πάλιν, ἀλλὰ μετ' ἄλλον τόνον.

— Τί τρέχει; εἶπε ναυτόπαις τις ἡμίγυμνος και ἀνυπόδητος, και ἀνέδραμε πηδῶν εἰς τὸ κατάστρωμα.

— Ποῦ εἶναι ὁ αὐθέντης σου;

— Ποῖος αὐθέντης μου;

— Ὁ Μαῦρος;

Ἄ, ὁ Μαῦρος λοιπὸν εἶναι ὁ αὐθέντης μου; εἶπε μετ' ἀφελῆ θαυμασμὸν ὁ ναυτόπαις.

— Αὐθέντης σου ἢ ὅ,τι διάβολον εἶναι, τί κάμνει; κοιμᾶται;

— Ὅχι, εἶναι ζωντανός, εἶπεν ὁ ναυτόπαις.

Και ἔκραξε μέχρι ἐκλαρυγγισμού.

— Μαῦρε! Μαῦρε! σὲ ζητοῦν.

Ὁ Μαῦρος ἀνέθη εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἦτο σκυθρωπός,

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

εύρίσκεται εἰς καλλιτέραν σχετικῶς κατάστασιν. Ἐν μόνον κρούσμα ἀνεφάνη μετὰ τὴν γενομένην ἐκκαθάρισιν τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, τοῦτο ὅμως ἀποδίδεται εἰς πολλῶ προγενεστέραν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐμαίνετο ἡ ἐπάρατος νόσος χρηματοφαγία.

Πολλοὶ τῶν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ ἐζήτησαν νὰ ἐπουλώσωσι τὰ ἐλαφρυνθέντα θυλάκιά των εἰς τὸ χαρτοπαίγιον καὶ λέγεται ὅτι ἡ τύχη τοῦς προσεμεδίασε, λέγεται ὅμως ὅτι καὶ τοῦς προσεμάδησε· πιστεύσατε ὅτι θέλετε ἐκ τῶν δύω.

Τὰ *Λαύρια* ἔχουσι τάσιν ὑψώσεως: ζητοῦνται εἰς τὰ 188 1)2 τοῖς μετρητοῖς καὶ 121 διὰ τὸ τέλος τοῦ μηνός.

Αἱ *Πιστωτικαὶ* 353—355.

Αἱ μετοχαὶ τοῦ σιδηροδρόμου 355—360 φαίνονται δὲ ὑποστηρικμέναι.

Ἐν γένει ἡ κατάστασις τοῦ χρηματιστηρίου ἤρχισεν ὑπὸ αἰσιωτέρους αἰωνούς.

ΚΑΡΑΜΕΛΕΣ

Ἄδιομοεὺς Ε. εἶναι ὀλίγον Ἀγαθόπουλος.

Εἰς συνδρομητὴν του ὅστις ἀρνεῖται νὰ τὸν φιλοδώρησῃ τὴν Πρωτοχρονιὰν τοῦ λέγει :

πώσει. Ὅθεν ἐταμίευσε τὴν ὀργὴν του ἐν ἑαυτῇ καὶ ἐπεφυλάχθη.

— Εἶπέ, τίς μὲ ἐζήτει, εἶπε πρὸς τὸν σκοπὸν.

— Σὲ ζητοῦν ἀπὸ μίαν λέμβον, αὐθέντα. Εἶναι ἐκεῖ εἰς τὴν πύραν.

Ἄδιομοεὺς προέβη πρὸς τὴν πύραν.

— Τί θέλετε; ἠρώτησε τοῦς ἐν τῇ λέμβῳ.

— Ἔχω ἐπιστολὴν διὰ τὸν ἀρχηγόν, αὐθέντα.

— Καὶ τίς εἶσαι σύ;

— Εἶμαι ἀπεσταλμένος εἰς τὴν ἐξοχότητά του.

— Ἀπὸ ποῖον;

— Τὸ λέγει ἡ ἐπιστολή μου.

— Πόθεν ἔρχεσαι;

— Ἀπὸ τὴν Πάτριον.

— Ἔλα ἐδῶ. Τώρα θὰ ἐξυπνήσῃ ὁ ἀρχηγός.

Ἡ λέμβος ἐπλησίασε πρὸς τὴν ἀναβάθραν, καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ὠμίλει πρὸς τὸν Μαῦρον, ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα.

Ἄδιομοεὺς Σανούτος εἶχεν ἀφυπνισθῆ πρὸ πολλοῦ, καὶ ἐκ τοῦ θορύβου, ὅστις ἐγένετο ὅπως ἴσθιτε ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μέχρις οὗ ἀναβῆ ὁ γραμματοφόρος, ἐνόησεν ὅτι συνέβαινε τι καὶ ἐκάλεσε τὸν Μαῦρον.

— Τί τρέχει, Μαῦρε;

— Ἐφρασαν ἐπιστολὴν διὰ τὴν αὐθεντίας σας, εἶπε μετ' ὀλιγωρίας ὁ Μαῦρος.

— Ναι, ἀλλὰ θέλω νὰ μοῦ τὸ δώσετε ἐγγράφως!!

Ἄδιομοεὺς Εὐσέβιος ὑποφέρει πολὺ ἀπὸ τὰς συχρὰς ἀπουσίας τῆς συζύγου του· τὴν ἐκδικεῖται δὲ πάντοτε εὐφυολογῶν.

Τῆς προάλλαις, ἦτο πάλιν κλειδωμένη εἰς τὸ δωμάτιόν της.

— Βρὲ γυναῖκα, τί ἔκαμνες τόσην ὥρα;

— Ἦτανε, καλέ, ὁ κουρέυς· μοῖ ἔκαμνε κατσαρά τὰ μαλλιά μου.

— Ὅσο γι' αὐτὸ ἡ παρουσία σου ἦτο πολὺ περιττή!

Φοιτητὴς τῆς νομικῆς, ὀλίγον οἰκονομολόγος μονολογῶν:

— Τί διάβολο! Ἀπόψε ἔχω ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ διαβάσω Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον, ἀλλὰ δὲν ἔχω χρήματα νὰ ἀγοράσω κερί. Ἄς πουλήσω λοιπὸν τὸ Ῥωμαϊκὸν μου δίκαιον, νὰ μπορέσω νὰ ἴχω φῶς στὴν κάμαρά μου.

— Καυμένη ξέρεεις, ἡ Ἐλένη μοῦ κάμισε, γιατί στὸ χορὸ ἐπάνω δὲν πρόσεξα καὶ τὴν ἔρριξα. Τί νὰ τῆς πῶ νὰ τὴν πάρω τὴν καρδιά της;

— Πέ της πῶς ἤσουνα μεθυσμένος.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΟΜΜΩΣΙΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

τεχνίτης εἰδικὸς προσελήφθη εἰς τὸ προοδευτικώτατον καὶ ὄλως παρισινῷ ρυθμῷ Κρυστάλλινον Κουρεῖον **Φερίππου Γεωργαντά**, Ὁδὸς *Αἰόλου*, οἰκία *Μελέ*.

— Ἄς ἔλθῃ ἐδῶ.

Ἄδιομοεὺς Μαῦρος ἔστρεψε τὰ νῦτα καὶ ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα. Τὸ βλέμμα του ἐξέφραζε μῖσος μᾶλλον ἢ στοργὴν. Δὲν ἠγάπα πλέον τὸν Σανούτον. Ἐξέλιπεν ἡ ἔκφρασις ἐκείνη τῆς φαιδρᾶς ὑπουλότητος καὶ τῆς εἰρωνικῆς ἀφροντισίας. Τὸ βλέμμα του εἶχε βαρῆ εἰς χολὴν καὶ εἰς λύθρον. Ἦτο στιγμὴν καὶ ἀπαίσιον. Καὶ ὅμως ὁ Σανούτος ἐξηκολούθει ἐτι νὰ τὸν ἐμπιστεύεται. Δὲν ἔπραττε τοῦτο οὔτε ἐκ προαιρέσεως οὔτε ἐκ συνήθειας. Συνηθάνετο καὶ αὐτὸς ὅτι ὁ Μαῦρος τῷ διέφευγεν. Ἄλλ' ἐν τῷ κενῷ ὅπερ ἐσηματίζετο ὄλονεν περὶ ἑαυτὸν, ἠναγκάζετο νὰ ψηλαφᾷ, νὰ ζητῇ ἔρειμά τι, μοχλὸν ἢ βρακτηριὰν τινά. Ἐπραττε τοῦτο εἰμαρμένως. Ὑπῆρχον στιγμαὶ, καθ' ἃς ἤσθάνετο ἀληθῆ στοργὴν πρὸς τὸν Μαῦρον. Τὸν εἶχεν ὑπηρετήσῃ καὶ τὸν ὑπηρετεῖ εἰσέτι. Ὁ Σανούτος ἐνόμιζεν ἑαυτὸν εὐγνώμονα. Τὸν ἠγάπα, ὅπως ἀγαπᾷ ὁ τύραννος τὸν δῆμιον, τὸν ὑπρέτην καὶ ἐκτελεστήν τῶν διαταγῶν του. Αὐταὶ ἦσαν αἱ στιγμαὶ τῆς ἡρεμαίας ὀδύνης, τῆς ἀπομονώσεως καὶ τῆς ἐν τῇ συνειδήσει ἐγκλείσεως. Ἄλλ' αἱ στιγμαὶ αὐταὶ ὑπεχώρου εἰς τὴν ἀγωνίαν, εἰς τὴν λύσσαν, εἰς τὴν παραφροσύναν. Τότε τὸν ἐμίσει, ὅπως αὐτὸς πάλιν ὁ τύραννος μισεῖ καὶ καταρᾶται τὸν δῆμιον, τὸ ὄργανον τῶν ἀπανθρωπιῶν του.

(ἀκολουθεῖ)

Μποέμ-